Giancarlo Isoardi

»O don Bosku je mogoče reči toliko stvari«

PAPEŽ FRANČIŠEK

Prevedel
Andrej Baligač

salve

Mladinska knjižnica, 57

Giancarlo Isoardi

»O don Bosku je mogoče reči toliko stvari« (papež Frančišek)

Naslov izvirnika: »Di don Bosco si può dire tanto« (papa Francesco)

© Elledici, Torino, 2015
© za Slovenijo Salve d. o. o., Ljubljana, 2016
Vse pravice pridržane.

Prevod Andrej Baligač
Ilustracija na naslovnici Nino Musio
Jezikovni pregled Stanislav Duh
Urednik zbirke Marko Suhoveršnik
Oblikovanje in priprava za tisk Bos&Graf
Izdal in založil Salve d. o. o., Ljubljana
Izdaja prvi natis
Tiskano v Sloveniji
Naklada 300 izvodov

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.131.1-93-32

ISOARDI, Giancarlo
"O don Bosku je mogoče reči toliko stvari", papež Frančišek / Giancarlo Isoardi ; prevedel Andrej Baligač. - 1. natis. - Ljubljana : Salve, 2016. - (Zbirka Mladinska knjižnica / Salve ; 57)

Prevod dela: "Di don Bosco si può dire tanto" (papa Francesco)

ISBN 978-961-211-858-7

286730496

Več o izdajah založbe Salve najdete na **www.salve.si,** informacije pa na naslovu **info@salve.si**.

Nobenega dela se ne sme v kakršnikoli obliki (s fotokopiranjem, mikrofilmom ali kakšnim drugim postopkom) reproducirati ali obdelovati z uporabo elektronskih sistemov, razmnoževati ali razširjati brez pisnega dovoljenja založbe.

PREDSTAVITEV

Naslov knjige ***O don Bosku je mogoče reči toliko stvari*** se morda zdi preveč ambiciozen. Povzel sem ga iz govora, ki ga je papež Frančišek pripravil ob romanju v Turin, da bi počastil Turinski prt in molil pred oltarjem svetnika mladih v baziliki Marije Pomočnice dne 21. junija 2015. Tega govora ni bral. Dejal je, da se mu zdi, da bi bil »preveč formalen«. Izročil ga je vrhovnemu predstojniku don Ángelu Fernándezu Artimeju in potem rajši govoril »prosto«. Dal je svojemu srcu narekovati besede, polne ljubezni in hvaležnosti do don Boska in salezijanske družine.

Ob 200-letnici don Boskovega rojstva (1815-2015) je bilo o njem veliko povedanega in napisanega, tudi veliko pomembnega in poglobljenega. Kljub temu menim, da lahko ta knjižica koristi tistemu, ki se želi svetniku mladih še bolj približati.

Velikih novosti ni. Zato pa poskušam izraziti svoje radostno priznanje, da sem lahko duhovnik in salezijanec. To je moje največje bogastvo, ki ga želim prenesti tistemu, ki bo imel voljo in potrpljenje, da mi bo sledil na naslednjih straneh.

Valdocco, januar 2016 *AVTOR*

»Iz Nazareta more biti kaj dobrega?«

»*Ni zanemarljivo za usodo človeka, da je bil rojen v deželi, kot je ta. Res je, poklic je odvisen od neba, a nanj vpliva tudi kakovost okolja, dežele, naroda. Vse to ne ustvarja svetosti, a oblikuje njen obraz. To je don Boskova človeška plat. Zemlja, ki ga je hranila, ozračje, ki ga je vsrkaval, narod, ki mu je dal življenje. Vse to bo pustilo vedno kakšno vidno znamenje*« (Henri Bosco).

Da bi razumeli življenje, ne zadošča teorija. Potrebna je zgodovina. In ta se ne rodi narejena. Ustvarja se iz dneva v dan.

Ne obstajajo samo čudovite ideje, sanje, ki smo jim sledili, ali intuicije, ki so nas prevzele. So tudi osebe, zakoreninjene in obogatene s časom in krajem, v katerem so živele.

Don Bosko se je rodil v podeželskem okolju. Dihal je zrak polj in bogastvo cvetočih vinogradov; naučil se je sobivati z radostjo in trpljenjem preprostih ljudi, žuljavih rok in dobrega srca. Naučil se je veliko stvari, jih ohranil in prevzel za svoje, kot svoj način življenja. Ni

zbiral samo spominov, predvsem se je bogatil z vrednotami. Na njih je gradil svoje življenje, dan za dnem. Preproste stvari, a bistvene. Ponesel jih je s seboj, za vedno.

Da bi govorili o njem in o njegovi zgodovini, moramo začeti pri prvih letih njegovega življenja. Leta, ki so bila lepa in težka, leta, v katerih se je naučil biti otrok in postati odrasel človek.

Smo v Becchih. Majhna reč, niti zametek vasice. Samo nekaj hišic, naslonjenih na pobočja sladkih monferratskih gričev.

Prišli smo pred hiško, ki je še danes poznana kot »rojstna hiša«. Natančneje, vanjo so se preselili, ko je Janezek imel dobri dve leti. Malo prej je umrl njegov dobri oče Franc. Prišlo jih je pet: očetova mati - babica, napol paralizirana, mati, Anton (sin iz očetovega prvega zakona), Jožef in Janezek. Hiša je bila obenem, kakor je bilo v tistem času navadno, stanovanje in hlev. Ta hiška je dajala lekcije stroge resnosti; uboštvo ni pustilo sledi človeške žalosti. Kamorkoli se bo Janez Bosko odpravil, bo nosil s seboj vedno kakšno očitno znamenje časa, kraja in oseb, ki so ga zaznamovale in obogatile.

Don Bosko, kot ga poznamo, don Bosko, ki bo nekoč postal duhovnik in bo vzgojitelj, prijatelj mladih in karizmatičen ustanovitelj redovnih družin, se je učil ob raznih dogodkih ravno iz teh prvih let. Pozneje bo izpovedal: »*Vprašal sem se, kako bom vzgajal fante. Vzgajal jih bom, kakor je moja mati vzgajala nas. Drugače ne znam.*« Z drugimi besedami, to še danes zveni kot ču-

dovita hvalnica materi, navdušen »hvala«, ki ga ljubljen sin lahko izreče materi.

To so vrednote, ki jih je dihal, ki se jih je naučil živeti in jih pozneje prenesel kot dediščino svojim salezijancem. Z leti bodo postale osnova njegove pedagogike. Ni si moč zamišljati bodočega don Boska, ne da bi se vrnili k temu, kar je dejansko živel in vsrkal vase kot otrok in deček.

Materina navzočnost

Mati Marjeta je dobro napolnila devetindvajset let, ko je umrl Janezkov oče, ki ga je v nekaj dneh pobrala huda pljučnica. Energična in pogumna žena se ni objokovala, temveč je zavihala rokave in sprejela dvojno nalogo. Kot blaga in odločna je opravljala vlogo očeta in matere. Sto let pozneje bo Erich Fromm zapisal: »*Za dobro rast v življenju potrebuje mlad fant zahtevno ljubezen očeta ter blago in zastonjsko ljubezen matere.*« Materi Marjeti je uspelo v sebi gojiti obe drži: biti čudovita blaga in odločna mati obenem. Janez Bosko ni imel očeta; ves vir ljubezni je bil v tej nepismeni in modri ženi.

Veliko let pozneje, ko je že postal duhovnik za mlade, bo to lahko potrdil kot sad izkušenj na terenu: »*Prvo veselje fanta je spoznanje, da je ljubljen.*« Zaradi tega je bil svojim fantom pravi oče, s konkretnimi dejanji resne, vesele in nalezljive ljubezni. Svoje fante je imel rad in svojo ljubezen jim je izkazoval tako, da se jim je

popolnoma daroval. Te ljubezni, močne in možate, se ni naučil iz knjig. Podedoval jo je od matere, za kar ji bo vedno hvaležen.

Njegova hišica je bila skromna, vendar prežeta z družinskim duhom. To ozračje bo poskušal prenesti na svoje fante. Ustanove, ki so nastajale, je imenoval »hiše«; ni bil samo način izražanja, bil je način prenašanja ozračja doma, ki ga je vsrkaval od otroštva naprej. In bil je srečen, ko so ga njegovi v letih in odgovornosti dozoreli mladi obiskovali, organizirali srečanja in se spominjali srečnih časov, ki so jih preživeli skupaj. Pa ga je kdo vprašal: »*Don Bosko, veliko smo prejeli od vas. Kaj lahko naredimo, da vam izrazimo našo hvaležnost?*« in je odgovoril: »*Kličite me oče in bom srečen.*«

Delo

Mati Marjeta je bila prva, ki mu je bila za zgled. V tistih časih, in prav je, da se tega spomnimo, ni bilo vseh teh kmetijskih strojev, ki obstajajo danes. Delo se je opravljalo z rokami in mišicami. Težko delo, delo, ki ni vedno nagrajevalo nečloveških naporov. Bila je dovolj že nevihta s točo in ves pridelek je bil izgubljen … Njihova družina je bila revna. Morda najrevnejša med vsemi bajtami v Becchih. Prava revščina, ne beda, kajti vsi so delali. Tudi Janezek, od svojega četrtega leta je že bil koristen. Pozneje v Valdoccu je obstajala besedica, ki ga je prizadela: biti obdolžen za »naslanjač«. To je pomenilo,

da kdo ni domač, ne pripada družini, da »živi na tuj račun«, je nekoristen delomrznež.

V kleni pristnosti je imel navado reči svojim mladim: »*Len fant bo vedno osel.*« Vedno je vztrajal: »*Kdor se kot mlad ne bo navadil delati, bo ostal vedno lenuh, do svoje starosti.*« V družinskih klepetih po večerji in po večernih molitvah (slavne »beseda za lahko noč«) je vztrajal: »*Nebesa niso narejena za lenuhe.*« Ko je govoril o teh rečeh, je imel v mislih materine žuljave in utrujene roke; roke, zorane s toliko brazdami, blagoslovljene in svete roke! Nenehno je priporočal: »*Vsakdo naj opravi svoje obveznosti, dokler se ne bo zgodilo, da bo eden delal za tri in drugi za nobenega.*« Ko je zapisal svojo *Duhovno oporoko,* je zapustil salezijancem naslednji spomin: »*Ko se bo zgodilo, da bo kak salezijanec obnemogel med delom za duše, tedaj vedite, da je naša družba dosegla veliko zmagoslavje.*«

Čut za Boga

Njegova mati je strnila ves katekizem v en kratek, a pomenljiv stavek, ki ga je ponavljala ob vsaki priložnosti: »*Bog te vidi.*« Stavek, ki se danes ne uporablja več. Danes imamo toliko drugih oči, ki nas gledajo: obstajajo *resničnostni šovi*, *Otok slavnih*, množijo se telefonska prisluškovanja, kamere, ki nas spremljajo vsepovsod; s telefoni lahko posnamemo, kogar koli in kar koli želimo (in dogaja se vsega po malo, to vemo).

KAZALO

»Iz Nazareta more biti kaj dobrega?«.....7

»Don Bosko je bil za nas vse«.....18

»Dal bi tudi svojo kri ...« 28

»Spoštujem vsakega, ne bojim se nikogar!«.....35

»Samo fantje so!« (»A sôn masná!«) 49

»Vedno sem potreboval pomoč vseh« 58

»Kaj je Valdocco? Atom. In vendar ...« 66

»Križ ni dovolj poljubiti, treba ga je nositi« 75

»To bo gotovo v korist Francije« 84

»Prišel bo čas, ko bo dobro seme obrodilo sad«..... 92

Govoriti o Bogu in ga posredovati mladim..... 99

»Živimo iz don Boska«.....107

Don Bosko gre na »bivanjska obrobja« 113

Dvesto let od njegovega rojstva:
vrniti se k don Bosku ali iti naprej? 121

Marija Pomočnica.....132